

บันทึก

เรื่อง หรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
(วิดีโอเทปเป็นภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ หรือไม่)

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๔/๘๙๘๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมตำรวจได้รับหนังสือร้องเรียนจากกลุ่มบริษัทผู้ฉายภาพยนตร์ว่าได้มีการฉายภาพยนตร์ทางวิดีโอเทปในที่สาธารณะโดยเทปดังกล่าวไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาภาพยนตร์ กรมตำรวจได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเทปดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความหมายของคำนิยามคำว่า “ภาพยนตร์” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ จึงไม่สามารถนำพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้ควบคุมได้ และในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่จะนำมาใช้ควบคุมการฉายภาพยนตร์ทางวิดีโอเทป กรมตำรวจจึงขอแก้ไขมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ เพื่อให้คำนิยามคำว่า “ภาพยนตร์” มีความหมายรวมถึงวิดีโอเทปด้วย และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณา คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นสองฝ่ายฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับความเห็นของกรมตำรวจที่ว่าวิดีโอเทปไม่มีลักษณะเป็นฟิล์ม จึงไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ภาพยนตร์” ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า วิดีโอเทปเป็นฟิล์ม ตามคำจำกัดความของคำว่า “ภาพยนตร์” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ โดยมีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน^๑ กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมไปรษณีย์โทรเลข) และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า) แล้ว มีความเห็นดังนี้

เนื่องจากมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งแก้ไข

^๑ “ฟิล์ม” หมายความว่า วัตถุใช้แทนกระจกสำหรับถ่ายรูป

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๗๙ ได้กำหนดนิยามคำว่า “ภาพยนตร์” ไว้ว่า

““ภาพยนตร์” หมายความว่า फिल्म ไม่ว่าจะเป็ชนิดเนกาติฟ (Negative) หรือโพสิติฟ (Positive) ซึ่งได้ถูกถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียงเป็นเรื่องหรือเหตุการณ์หรือข้อความอันจักถ่ายทอดรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียงได้ด้วยเครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่นทำนองเดียวกัน และให้หมายความตลอดถึงฟิล์มซึ่งได้ถูกถ่ายอัด หรือทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ปรากฏสีเพื่ออัดลงในฟิล์มชนิดที่กล่าวข้างต้นด้วย”

จะเห็นได้ว่า คำนิยามนี้ มีความหมายจำกัดว่าจะต้องเป็นฟิล์ม ส่วนคำว่า “ฟิล์ม” ไม่ได้กำหนดนิยามไว้ จึงต้องพิจารณาตามความหมายแห่งถ้อยคำในทางเทคนิค ดังนั้น แม้วิดีโอเทปจะเป็นวัตถุที่สามารถใช้บันทึกรูปและเสียง และสามารถถ่ายทอดรูปและเสียงดังกล่าวออกมาได้เช่นเดียวกับภาพยนตร์ก็ตาม แต่ในด้านภาษาที่ใช้และความหมายทางวิชาการแล้ว ผู้ชำนาญการในด้านวิดีโอเทปได้ชี้แจงว่าวิดีโอเทปไม่ใช่ฟิล์ม เพราะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านวัสดุที่ใช้ วิธีการผลิตและการถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ กล่าวคือ ฟิล์มเป็นวัสดุที่เคลือบด้วยสารเคมีที่มีความไวต่อแสง และอาศัยแสงเป็นส่วนประกอบในการบันทึกภาพหรือการถ่ายทอดภาพ ส่วนวิดีโอเทปเป็นวัสดุที่เคลือบด้วยสารที่มีลักษณะเป็นแม่เหล็กไฟฟ้าการบันทึกภาพหรือการถ่ายทอดภาพกระทำโดยการเปลี่ยนสัญญาณภาพเป็นสัญญาณไฟฟ้า เมื่อวิดีโอเทปไม่ใช่ฟิล์ม การจะตีความคำว่า “ภาพยนตร์” ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งประสงค์จะควบคุมมิให้มีการถ่ายทอดภาพที่มีลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจจะฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนให้มีความหมายรวมถึงวิดีโอเทปด้วย จึงเป็นการฝืนกับถ้อยคำที่กฎหมายบัญญัติไว้ฉะนั้น วิดีโอเทปจึงไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ภาพยนตร์” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๕๗๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๗๙ เพราะไม่ใช่ฟิล์ม ตามคำนิยามของคำว่า “ภาพยนตร์” ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๒๕